

Universitätsbibliothek Paderborn

**Sermones de Sa[n]ctis Hyemales, Estiuales, De
festiuitatibus Jesu christi, Beate virginis et alior[um]
Sanctor[um] ... Venera[n]di patris, fratr[is] Nicolai deniise
Ordinis Minor[um] de obseruantia ...**

Denisse, Nicolas

[Augsburg], 1510

VD16 N 1513

De s[an]cto Bartholomeo ap[osto]lo.

urn:nbn:de:hbz:466:1-30625

De sc̄to Bartholomeo

afficeret ad d̄m: r̄ sic in lectiōe sua d̄m q̄ rebar. Isido. de sū. bo. Geminū p̄fert do-
nū lectio sc̄t̄y scripturaꝝ: sicut q̄ intellex-
tū mēs eruditissime q̄ a mudi vanitatis
abstrac̄tu hoīez ad amore dei p̄ducit. Be-
mū em̄ est lectoris studiū. Pr̄mū quō
scripture intelligent. Secūdū qua vtili-
tate dicantur.

Sc̄do quesuit d̄m vía
amorose meditatiōis. Unū ip̄e dicit in suis
meditationibꝫ. Lū dei reminiscor in me/
moria eū inuenio r̄ in ea de eo in eo dele/
ctor: qm̄ ip̄e mihi donare dignat. Hec
ille. Ip̄evitq̄ mltū meditatur erat. Unū
cū fam in gella nouitiorꝫ habitasset p̄ annū
nesciebat an haberet testudine: r̄ cū jam
sepiꝫ eccliam intrasset nesciebat tres in ca/
pite eiꝫ fore fenestras. Dens cū sua cir/
ca dina meditado versabat: r̄ tales me/
ditatiōes semper in dei amore accēdebat.
Ps. In meditatiōe mea exarcebatur ignis
Ip̄e aut̄ amor feruidus ē q̄ d̄m inuenit.
Hugo sup. Jo. M̄aior est dilectio q̄ intelli/
gentia. Intelligentia sūis stat ubi
charitas intrat.

Tertio vía affectuose de/
votiōis. Lu. xij. Petere r̄ dabis vob: quer-
te r̄ inuenientis. Beat⁹ vñq̄ bernardus
deuotissim⁹ erat. Deuotio aut̄r̄ dicit Hu-
go de sc̄to victo rei est p̄z r̄ humilit̄ affec-
tus in deum. Hūllis inq̄ q̄ Sap. i. dī.
In simplicitate cordis querite illū. Que-
sunt ergo d̄m q̄ p̄iam deuotione r̄ p̄fecto
inuenit: q̄ dicit ps. Prope est d̄is oibus
inuocantibꝫ eū. Et Sap. vi. Preoccupat
eos q̄ se cōcupiscit. Et dicitis itaq̄ appa-
ret q̄ exemplaris nobis sc̄tissima b̄ti ber-
nardī cōuersatio: ppter qd̄ laudabilis est
eius memoria r̄ nobis plurimū fructuo/
sa. Jo bene dicim⁹ q̄ memoria ei⁹ in be/
nedictiōe est. Satagam⁹ igif fratres ad
tantū virtutis exemplar mētis oculos at-
tollere: r̄ ut mores eius sanctissimos imi-
tari possimus rogenus eū quatinus suis
meritis r̄ p̄cibꝫ grām illā a dō. P̄seq̄mū
q̄ sue sc̄ritati ꝑformes effecti ad celestis
glie benedictiōe pertingere mereamur.
Amen.

De sc̄to Bartholomeo ap̄lo.

Disui vos
Pvt eatis r̄ fructū afferatis
r̄ fruct⁹ v̄t maneat. Jo. xv
D̄rabilis p̄fector dei charitas in sc̄to:
electos suos q̄ elegit vocavit r̄ posuit ve-
cutes fructū afferat nō p̄ ip̄o deo (q̄ v̄
di. ps. Bonorꝫ meo nō eḡit) p̄femer
ip̄is. Jo dicit discipulis suis. Nō vos me
elegit̄s ego elegi vos r̄ posuit vos vt eas
z. Tiere. xxii. In charitate p̄petua dile-
xite. Jo attraxi te miserans. In verbis
aut̄ p̄positis tria p̄cipue rangū circa b̄m
bartholomeū r̄ altos ch̄ri discipulos r̄ de-
cros quōꝫ p̄eplatio nos in amore dei in-
flamare debet.
Primū est sue 2ditiōis firmitas virtuo-
sa. cū dī. Posui vos. l. fūdaui r̄ stabiliui.
Secūdū est sue firmitas vtilitas fructuo-
sa. cū dicit. vt eatis r̄ fructū afferat.
Tertiū ē sue vtilitas p̄petua gratiō-
sa. cū dī. r̄ fruct⁹ v̄t maneat.
Primo liḡ in illis p̄bꝫ tāgit sue co-
rē br̄as bartholome⁹ illud Eccl.
Esto arm⁹ in via dī. Unū dī. vñ. Posui
vos. l. fūdaui r̄ stabiliui p̄ grāz. i. Lop. ii.
Sicut sapiēs archistar̄ fūdamētū posui.
Posuit aut̄ dñs br̄m bartholomeū super
triplex fūdamētū firmissimū.
Primū ē fūdamētū p̄tū directiue.
Secūdū ē fūdamētū p̄tū subiectiue.
Tertiū ē fūdamētū p̄tū zonxiue.
Primū igif est fūdamētū
z. Et hec p̄tū ē fides q̄bꝫ alias p̄tū
dirigere in fine debitū. Unū hec ē colina
de egypto tenebraꝫ intellectū potē edū-
cēs. Exod. xiiiij. Hec aut̄ ex parte filiorū
israel lucida erat: r̄ ex parte egypti r̄ tel-
nebrofa. Sic fides fidelibꝫ lux est quā in
fideles tenebras reputat. Ipa ē stella ma-
tutina solē iusticie p̄ueniens p̄ quā oritur
lux q̄a seq̄ lux glie. Ipa ē stellare
ges spūales ad salvatorē p̄duces. Aug⁹.
Fides ē illuminatio mētis ad summā p̄fici-
tē. Est q̄ fides alias virtutū in fine direc-
tiua. Ro. v. Accessum h̄em⁹ p̄ fidē. Est
etiā fides fūdamētū firmissimū. Hebre.
vi. Fundamētū fidei stat. Eccl. Lop. ii.
Fundamētū aliō nemo p̄ponere. Et

Hebrei. vi. Per fidem fortis facti sunt in puro corde diligere desiderat: necessariuz
bello. Fuit autem brus bartholomeus magis fideli. Cuius fidei magnitudo apparuit ex
miraculorum operum quod fidei attribuitur ut si
dictum est in syr. de bto siluestro. Fecit autem
miracula multipliciter. Primum malos oculos
tamen sicut demones ab obsessis ejicendo et
idolo astoroth percipiendo ut demon inde
exiret et idolum comminueret. Quis statim exi-
ens oia idola templa prefigit. Ita etiam refut-
tando oculi iniuste adhuc quod mulier quodam
in lapide bti bartholomei insidere vole-
bat. Sed deuotos suos adiuuando.
Vt ipse semel cuiusdam deuoto suo apparuit
di. Deo per multum tempore precibus et meritis
populo huic peccatis. Ita magistris libri deuo-
tua diaboli insidias liberavit. Tertio
infirmos curando. Filia enim lunatica regis
indie sanasset et rex ei multa preciosa do-
naria mandasset mare sequenti in aurora re-
gi apparet ait. Cur me tota die cum auro et
argento quisisti. Ista munera sunt necessaria
hinc his quod necessaria queruntur. Ecce nihil terre
nisi nibil carnale desidero quod bec oia propter
amorem domini mei iesu christi precepisti. Et quod ter-
rena non curauit: sed ea quod vestitu subi ne-
cessaria erant dominus ei a corrupte seruauit
sic holm noie berith prestatum est deo. Virgin-
ti sex anni ex quo vestes eius et sandalia nec
veterascut nec sydilans sic. Et Esdras. ix.
legimus quod vestimenta filiorum israel non iuetera-
uerunt et pedes eorum non fuerunt attriti. Sed
propter interne deuotiois elevationem. Aug.
xiiij. 2 feb. Quarto amor magis accedit: rati-
o spus magis sursum fert. Hec ille. In
tali autem deuotio meditabatur brus bartho-
lomeus divina beneficia quod consideratio pam-
plius eum accedebat in amore dei. Nam sicut
dicitur. Nibil humiliantis affectibus ita est in
prestium quod ut diligas diligentem teipsum. Si
tedeat amare salte redamare non pigeat.
Osi diligis corporaliter prius a quo habes cor
pus mortale: quanto magis celeste a quo bes-
timorale. Si matre quod duxit in mundo mis-
seris plenius: quanto magis quod te ducet in aliud
mundum gaudiis plenius. Si in carnibus fratres
carnales quod tecum hereditate principatus pau-
periorum te faciunt: quanto christum quod tecum diuina
hereditate prius et ditione te faciet: si fi-
lium diligis in quanto laboras nec scis si in
aliquo officio: quanto magis christum quod tibi in in-
finita beneficiorum est. Hec ille. Erat utique
brus bartholomeus deuotissimus: flexus enim
genibus per diem centies orabat et centies
per noctem. Col. iiij. Oratione instante vigilan-
tes in ea. Tertio propter totalem vite sue
expositionem: seipsum enim pro christi sake mul-
tis laboribus et morti sufferende exposuit
Lan. v. Fortis est ut mors dilectio. Pro-
digium quoniam beatus bartholomeus firmius
ter fundatus est a domino qui idcirco discipu-
lis dicitur. Posuivoy scilicet super firmum fidametum

ff 5

Ber. Descrō Bartholomeo

Secundū in p̄dictis yb̄is tangit firmitatis yritas fructuosa. Lū dīc ut earis et fructū afferatis. Jo xv. Qui manet in me et ego in eo hic fert fructū multū. Attulit autē brūs bartholomeus p̄cipue triplicem fructū.

Primus est fructū pnie.

Secondus est fructū sapientie.

Tertiū est fructus iusticie.

Indirimus igit̄ t̄c. Be hoc fructū dī. Lū. iij. facit fructus dignos pernitentie. hūc fructū fecit brūs bartholomeus q̄ ab errore idolorū reuocat̄ magnā pñiam egit; et alios eius ad agēdā pñiam induxit. Et fructū pnie fecit camin se ēt̄ in alijs q̄s ad h̄ faciendū induxit. Ro. vi. Liberari a peccato autē facti deo habetis fructū vñm in sc̄ificatiōne finē s̄o vñcam eternam.

Secundus est fructū sapientie. De q̄ Proverb. ij. Brūs vñ q̄ inuenit sapientia t̄c. seq̄. p̄ni et purissimi fructū ei. Hūc fructū attulit q̄ p̄dicatōz suā p̄ quā m̄ltos querit et mysteria redēptio nis sapientissime explanauit et explanando polemū regē querit et baptizauit eū regina et accolis. xij. vbiū. Ezech. xxxv. Hōtes israel ramos vños gerim̄t̄. i. multiplicando dilatādo et dilatādo exten datis ad alios; et fructū vñm afferatis po pulo meo.

Tertiū est fructus iusticie. De q̄ vñ Phil. i. Repleti fructū iusticie. Et iste ē triplice. **P**rimus est fructus obediēt̄. Et iustitia eū debem⁹ obediēt̄. Et habere pacē; et q̄ h̄ habēt̄ fructū optios; hos ḡ fructū attulit brūs bartho. q̄ sines ro corde dño sp̄ obediuit. **S**econdus est fructus pacis et cordie ad p̄mū. quā etiā ex iusticia sibi dēm⁹. Gal. v. Fructū autē sp̄us charitas gaudiū par. Hūc ḡ fructū fecit h̄ bartholomeus q̄ vñq̄ ap̄ oēs vir pacific⁹ erat. **T**ertiū ē fructū patientie; quā etiā ex iusticia habere debem⁹ in p̄secutiōne. Iuxta illud Matth. v. Bri. q̄ p̄secutiōnez patiū ppter iusticiā. De h̄ fructū dī. Jo. xv. q̄ oēm palmitē ferētem fructū purgabit p̄ vñ fructū p̄ afferat. Hūc

aūt̄ fructū attulit brūs bartholomeus q̄ s̄o in aduersitatib⁹ eōdē vultu et aio le⁹ et̄ blaris p̄seuerabat. Aef. v. Ibant apl̄ gaudētes a p̄spectu p̄dīlī t̄c. Et post multas iniurias; post m̄ltos labores; post multas angustias; p̄ ch̄i in oīe passas morē q̄ p̄ fide sustinuit. Et sic recolligi p̄t̄ ex dueris historijs fuit flagellat̄ crucifix⁹ et̄ cep̄ coriat̄ et̄ rādē p̄ caput̄ obtrūcationē mod̄tu. Et sic attulit fructū ḡlosus patiēte. Sap. ij. Bonor labor glōs ē fructū. Et Jo. xij. Alii ḡos frumenti t̄c. Si at̄ mortuū fuerit mul̄ fructū afferat. Iti ḡ sit fructus q̄s attulit glōs bar. p̄t̄ sibi et̄ alijs a dño dictū fuerat. Posui vos vñ eā; fructū afferat. Una appetet sue firmat̄s utilitas fructuosa.

Ecclio i illis yb̄is tāgī illi⁹ utilitas.

Tuis ap̄ietas ḡt̄sola cū dīt̄ fructū vñ maneat. Mirā dīt̄ benigitas. Ip̄e q̄ nos disponit ad ferēdū fructū imo et̄ ip̄e fructū facit in nob̄. q̄ di. Jo. xv. Si ne me m̄tib⁹ potest̄ facere. et̄ Phil. ii. Op̄at̄ i nob̄ velle et̄ p̄ficer. Et t̄c ita vult̄ ita ordinat̄ q̄ rot̄ fructū maneat n̄. Hec ē p̄ficer sp̄alis grā q̄ nob̄ q̄ serui sumus etiam tūtiles dē tota fructus s̄iūs p̄peras et̄ tñ ip̄e totū fac̄. rot̄ q̄ p̄fructus h̄ n̄ p̄ se imo p̄ nob̄. Et fructū inq̄ velt̄ maneat. Fructū inq̄ vñ tripliciter p̄ possit̄. Primo vñate possedit̄. (sima) Ecclio impossibilitate ablatois.

Tertiū eternitate possesso ms. Bona quip̄ tempozalia p̄p̄ne non sunt vestra veritate possessions; quia solū habēt̄ exterius. Jo. nō sunt p̄p̄dot̄ na boīs s̄i bona mūdū nō eū in boīe sunt s̄i in mūdo; s̄i bonor fructū in ip̄o boīe est̄. Jo. ab boīe he possidet̄. Jo. di. Ber. Ve re diutie nō opes sūt̄ s̄i p̄tates q̄ secum conscientia portat.

Secondo vñate dicit̄ ip̄ossi bilitate ablatois. Bona vñq̄ sp̄alia m̄lti p̄t̄ auferri p̄nt̄. Jo. nō ap̄ie vñst̄ s̄i fructū boni oper̄ nullaten⁹ p̄ violētā quāc̄ q̄ auferri p̄t̄. Jo. xvj. Gaudiū vñst̄ n̄ mo toller a vobis.

Tertiū vñ dī et̄nitate dū

De scō Augustino Fol. CCXXX

ratiois. qd talis fructus ppterio durabit.
Ro. vi. Habetis fructū in scificatioēz: si
ne hō vitā etnā. Sic ḡ brūs bartholome⁹
in sebz inamissibiliter z ppterio fructū co
piosum bonq̄ opez. Prouer. x. Fructū iu
sti ad vitā. Et nos ḡ excep̄t̄ b̄i bartholo
mei studeam⁹ fructū facere qd possim⁹ ro
gem⁹ eū deuore: q̄tinus suis merit⁹ z p̄ci
b⁹ dignet dōs nos fū dare firmiter in fī
de hūilitate z charitate vt sic fundati ire
possim⁹ ḡ via h̄tūt̄ fructū afferre z fru
ctus in ppteriu n̄t maneat. Amen.

Ser. De bellissimo augustinō doctore.

Q Wasi sol re

q fulgēs sic ille effulgit in tēplo
dei Eccl. l. In dei tēplo. l. in
ecclia qdā lī in se tenebroſi fz m̄t̄ alios nō
obrenebrāt sic occidi mali. Sap. q. Exce
cauit eos malicia eoz. Alij sūt tenebroſi i
se z etiā alios obtenebrāt suo malo exem
plō sic apte mali. Eph. v. Eratis aliq̄ te
nebie. Silt z aliq̄ sūt lucidi in sebz alios
nō illuminat ut occulte boni vel solitarie
vñt̄tes. Eph. v. Nūc aut̄ lug in dō. Ibi
sūt lucerna sub modo. Alij hō sūt lucidi
z etiā alios illumināt p̄bo z exemplo vt
apte boni. Datt. v. Tlos est̄ lug mudi. De
talib⁹ fuit btūs augustin⁹ de q̄ dicunt
p̄bo postea q̄li sol refulges sic ille. z. Ef
fuslit aut̄ btūs augustin⁹ p̄cipue triplici
lumine.

Primo lumine p̄tuoſe exēplatiōis.

Scđo lumine fructuoſe eruditioēs.

Tertio lumine miraculoſe coruscatiois.

D̄ platiōis de q̄ d̄ Datt. v. Luceat
lux v̄ta corā boib⁹ ut videat oga
v̄ta bona z. Et gre. i qdā homel. Luce
nas q̄ppe ardentes in manib⁹ tenem⁹ cu
z bona oga primis nostris lucis exempla
monstram⁹. Hec ille. D̄onstrauit aut̄
nob̄tūs augustin⁹ triplice exēplū p̄cipiu

Primum ē aspnāde mūdanitatēs.

Scđom ē amāde fraternitatēs.

Tertiū est̄ templaſt̄e dinitatēs.

Primum ē exemplū aspnā/
de mūdanitatēs. Fuit em̄ verus mūdi cō
rēptor et cōtemplic p̄ſus tria que sunt in

mundo q̄ multis esse solent occasio p̄dit
tiōis z rūne. l. diuitias: delicias: z hōno
res: qm̄ lē dicit innocēt̄ fētus in li. de v̄t
litate cōditōis hūane. Et diuitis prava:
ex deliciis turpia: ex honorib⁹ vana p̄cē
dūt. Primo iuḡl cōcep̄t̄ diuitias p̄ ob
seruātā paup̄tar̄. Nā cum etiā esset eps
multas hereditates sibi dimissas respuit
z pp̄ndis mortuo z dari fecit. Lōsanguis
neis aut̄ suis sic bñficit nō vt diuitias ba
beret s̄z ne nimis egerent. De paup̄tate
aut̄ et̄ d̄. Lestamētū nullū fecit qz vñ fa
cerer paup̄ ch̄ri nō habuit. Sciebat enim
qm̄ sicut de Hiero. Ignominia sacerdo
tis ē p̄p̄is studere dīstrījs. Scđo cō
cep̄t̄ delicias q̄ sanctimoniā austeritatē.
Iacob⁹ em̄ z portu magnā parcitatē h̄re
voluit vñ de eo d̄. Dēsa frugali z parca
v̄lus ē: ml̄to et̄ Mūnī corp⁹ macerās.
Et i lib. x. d̄. Sic me docuisti dñe vt
qucadmodū medicamenta sic alimēta sū
pt̄ur? acceda. Tertio p̄cep̄t̄ honores
p̄ excellētā hūilitatē. Sciebat em̄ hūilita
z maxie dispositiūa eē ad gr̄am. Vñ ipē
d̄. q. cōfes. O q̄ suavis es dñe hūiles coz
d̄ sūt dom⁹ tua. Apparuit q̄pp̄ v̄a eius
hūilitas m̄ltipliceret. Primo in queriōe
p̄ benigne z hūliter suscep̄t̄ p̄dicatiois
nē b̄ti ambrosij q̄ cu qdā die valide p̄dica
ret z lectā manichēd̄: error ille a cor̄
de augustini penit⁹ est ablat⁹. Manichei
ch̄im phāntastī fuisse affirmāt: z relurre
cione negat. Sup̄blavīt̄ p̄us eū tenuē
rat in errore. vñ ipē d̄. Numis inflata fā
cies claudebat oculos meos: qz vt dicit
bern. Sup̄bo oculo veritas non videt. Et
Bic. xxij. moz. Obſtaculū p̄tac̄ rumor ē
mētis: qz dñ inflat obmūbilat: qd̄ vt dicit
Tho. q. q. clxij. intelligēdū est maxime
q̄ ad cognitionē effectuā. Dēns aut̄ hū
lito eū disp̄fuit ad veritatem capient
dam. Prouer. xj. Ubi hūlitas ibi sapien
tia. Vñ etiā ipē augustin⁹ benigne reci
p̄bar sollicitatiois m̄t̄s sue q̄ sic eū carne
peperat mūdo: ita postmodū charitat̄ v̄l
scerib⁹ cu ml̄to semie lachrymaz genuit
ch̄o. Et cu ap̄d̄ quedā ep̄m v̄berrime fle
ret ille sibi ait. Imposſibile est vt rātāplā
chrymaz flui⁹ peat. vñ etiā de eius cō
ueriōe certificata est p̄ celestē revelatiois
nem q̄ se vna cuz filio in qdām līneat ant̄